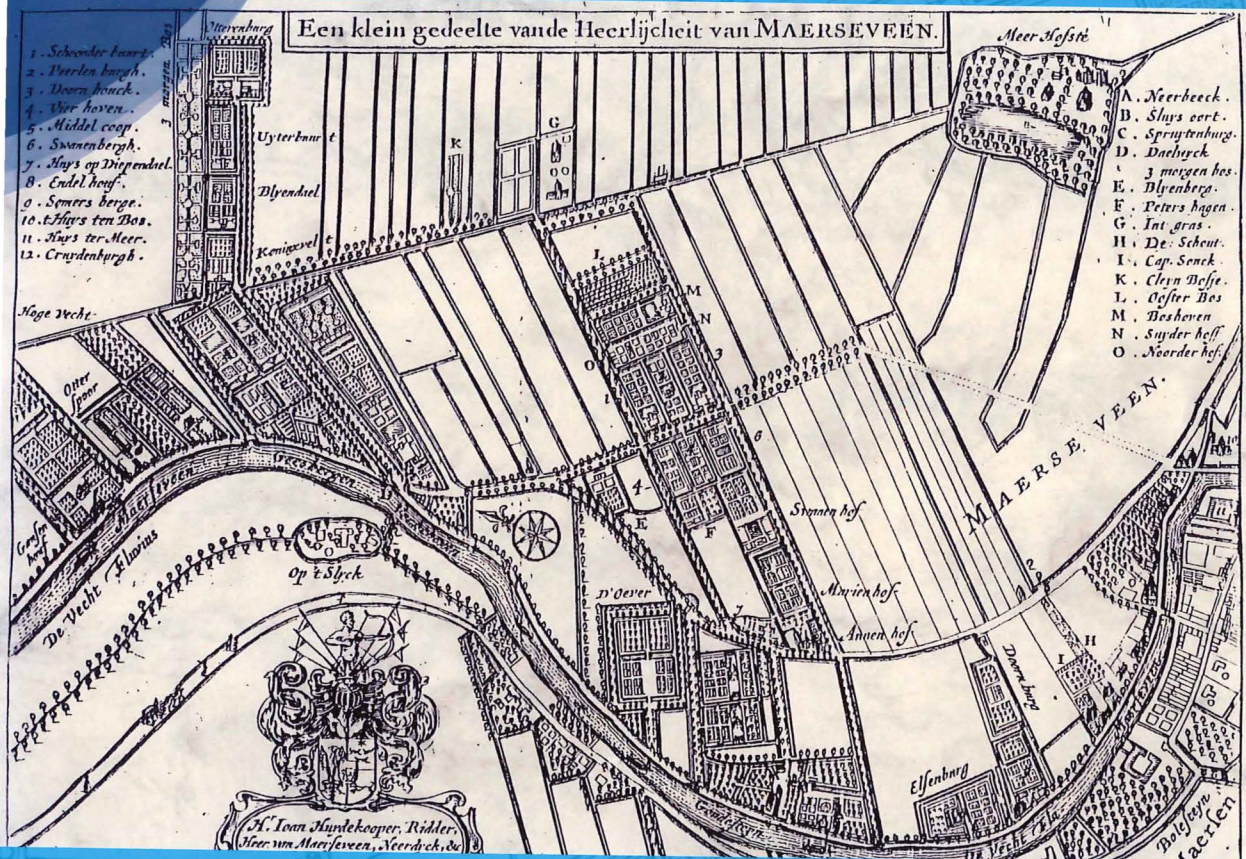

jaargang 42
nr. 1 - 2015

PERIODIEK

Historische Kring Maarssen

Met o.a.:

De oorlogsjaren
1914-1918

Een bijzonder
geschenk

Priorij Emmaus

Voor erkend scharewillees

Slagerij
Dorresteyn
sinds 1882

Nassastraat 4
Tel. 0346 - 561219
Maarssen

RADIO - T.V.
ELECTR. HUISHOUDELIJK
+ VOORDEEL + VAKMANSCHAP
+ KWIEKE SERVICE

radio en t.v. speciaalzaak

elektron

Nassastraat 9-11,
3601 BA Maarssen
telefoon: 0346-562081

Bij ons is iedereen welkom
waar de fiets ook vandaan komt.

Nassastraat 99, Maarssen
Telefoon: 0346-760760

info@honigtweewielerspecialist.nl
www.honigtweewielerspecialist.nl

f VOLG ONS OP FACEBOOK
WWW.FACEBOOK.COM/HONIGTWEEWIELERSPECIALIST

VAN VREDENDAAL & ZN

aannemersbedrijf restauratiewerken

anno 1911

Harmonieweg 1 3603 BN Maarssen

info@vanvredendaalenzn.nl 0346 561356
www.vanvredendaalenzn.nl 06 12 961 465

Opgericht 11 september 1972, opgenomen in het verenigingsregister bij de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Utrecht en Omstreken onder nummer 301763120000.

Voor informatie en contact met H.K.M.:

Website www.historischekringmaarsssen.nl en e-mail: secretaris@historischekringmaarsssen.nl

Bestuur:

Sander Snijders, voorzitter

Ria Tijhuis, secretaris

Arie van Ginkel (wnd. secretaris)

Postbus 90, 3600 AB Maarssen, tel.: 0346.564168,

e-mail: secretaris@historischekringmaarsssen.nl

Ronald van Tongeren, penningmeester

Tineke Barneveld, Hans van Bommel, Henk Blaauw,

Bert de Ruiter, Jan Simonis, Arie de Zwart

Leden van verdienste:

drs. W. Smits (10-02-1994), C.W.P. Bloemendaal

(27-02-2003)

Ereleden:

Mevr. G.M. Willekes-van Putten (24-02-2000), J.H. Sagel

(22-02-2001), B. de Ruiter (21-02-2002), Mevr. M.C.

Hatzmann-Scheltema (23-02-2006), B. Visschedijk

(26-02-2009), Mevr. A. Wolters-Dekkers (03-03-2011),

A. de Zwart (03-03-2011), H. Blaauw (06-03-2014)

Redactie Periodiek:

Jan Simonis (voorzitter), Willem Gresnigt (secretaris),

Eugène van Diepen, Nelleke Hendrikse, Astrid Kuiper,

Bert de Ruiter, Ria Tijhuis

Kopij zenden aan: Bert de Ruiter, Nic. Maesstraat 6,

3601 DR Maarssen, tel.: 0346.563599, e-mail:

bestuur3@historischekringmaarsssen.nl (ook verkoop

losse nummers)

Lidmaatschap:

Het lidmaatschap kost € 14 per jaar. Opzeggen kan alleen vóór het einde van het kalenderjaar. Voor meer informatie en aanmelden als lid van de Kring zie de website of neem contact op met Ronald van Tongeren, Wilhelminaweg 1a, 3603 CR Maarssen, tel.: 0346.556696, e-mail: penningmeester@historischekringmaarsssen.nl. Eventuele stortingen op ons rekeningnummer NL93INGB0002907376 t.n.v. Penningmeester H.K.M.

Vormgeving en productie:

Topic Creatieve Communicatie,

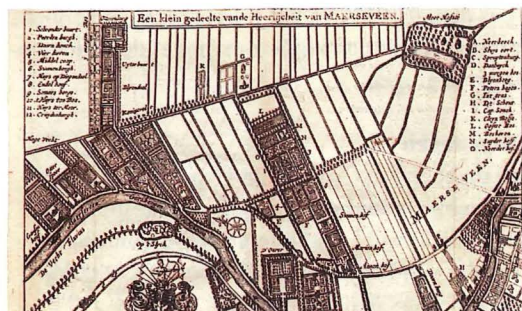
Wierden

Colofon en Inhoud	3
Van de redactie en Kringnieuws	4
Convocatie jaarvergadering	5
De oorlogsjaren 1914-1918 in Maarssen	6
Een bijzonder geschenk voor de Historische Kring	11
Van koperslagerij tot eerste warenhuis van Maarssen, deel 2, de periode 1902-1945	12
Priorij Emmaus	17
Uit het fotoarchief van Jan J. van Dijk, deel 15	20
Rouwboarden in de Hervormde kerk van Maarssen, deel 11	23
De bouw van Maarssenbroek, deel 9	24
In en om Tienhoven, deel 8	26
Uit de oude schoenendoos, deel 61	28
Inhoudsopgave 2014 Periodiek HKM	30

OP DE COVER

PERIODIEK

Een kaart uit 1660 van "Een klein gedeelte van de Heerlijckheit van MAERSEVEEN"

Van de redactie

Het overnemen van artikelen zonder toestemming van de redactie is verboden. De inhoud van de artikelen is voor de verantwoording van de auteur. U kunt kopij voor het volgende nummer inleveren vóór 15 maart 2015.

Kringnieuws

Programma 2014 -2015

Op **donderdag 26 februari** is de jaarvergadering. Na de pauze een lezing van Hans van Bommel met als onderwerp "Sporen uit het verleden". Dit betreft de geschiedenis en ontwikkeling rond de buitenplaats Doornburgh van 1608 tot heden. Deze vergadering en lezing worden gehouden in De Open Hof.

Op **donderdag 16 april** is er een filmavond over Maarssen verzorgd door Bert de Ruiter. Deze avond wordt gehouden in partycentrum 't Zand. Aanvang van bovenstaande avonden is 20.00 uur.

Excursie

De jaarlijkse excursie op 23 mei 2015 gaat naar Rotterdam. De eerste inschrijfmogelijkheid is tijdens de jaarvergadering op 26 februari in de Open Hof en daarna bij onze penningmeester Ronald van Tongeren, bij voorkeur per e-mail via het adres rtongere@ziggo.nl of telefonisch 's avonds tussen 19.00 en 20.00 uur op telefoonnummer 0346-556696. Gelijktijdig moet het verschuldigde bedrag worden overgemaakt op rekeningnummer **NL93INGB0002907376** ten name van de penningmeester Historische Kring te Maarssen. De kosten bedragen naar verwachting € 28,00 voor leden van de HKM en € 32,00 voor niet-leden. Uw deelname is pas definitief als wij het geld ontvangen hebben. Vervoer, entrees en koffie zijn bij het deelnamebedrag inbegrepen.

Schenkingen

Van de heer Ton Croiset van Uchelen ontvingen we een bijzonder boekwerkje samengesteld ter gelegenheid van het afscheid van burgemeester Cambier van Nooten in 1922. Voor een beschrijving zie elders in dit periodiek.

In reactie op de oproep om informatie over de architect W. Wijmstra in het vorig periodiek ont-

vingen wij van ons lid Hans Sagel vier prachtige foto's van bouwwerken van Wijmstra, te weten: drie foto's van De Hooge Stoep, Kerkweg 39 en 41 en één foto van Vechtenstein aan de Zandweg. De foto's dateren uit 1937.

In reactie op de artikelen over de CLV Maarssen ontvingen wij van Martin Breij een foto waarop het bestuur van de CLV Maarssen staat bij gelegenheid van het 25-jarig jubileum. Op de foto staat o.a. de grootvader van Martin Albertus Breij, medeoprichter van de coöperatie in 1911. Alle schenkers hartelijk dank.

Tussen 1982 en 1995 schreef drs. Wally Smits (historicus) bijna 70 bijdragen voor ons periodiek. Hij was een flink deel van die periode ook redacteur van het blad. Bij zijn vertrek eind 1994 uit Maarssen werd hij terecht benoemd tot lid van verdienste van de Kring. We zijn verheugd over zijn komende terugkeer naar Maarssen. In de tweede aflevering van ons periodiek van dit jaar vindt u, na twintig jaar, al zijn eerste bijdrage.

Rectificatie

In Periodiek nr. 4 2014 staan helaas twee onjuistheden:

Op pagina 115 dient bij de kleine foto van de Kaatsbaan te staan: De Kaatsbaan 70-er jaren. Op pagina 143 laatste regel en pagina 144 eerste regel dient te staan: Na een jaar werd het burgermeestersgezin als nieuwe ambtswoning 'Leeuw en Vecht' (gelegen aan de Vecht) toegewezen.

Nieuwjaarswens

Het bestuur van de HKM wenst alle leden van de vereniging een goede gezondheid en een voorspoedig 2015. Wij hopen ook in dit nieuwe jaar weer op uw steun en belangstelling voor onze activiteiten te mogen rekenen. ●

Convocatie

Donderdag 26 februari 2015 houdt de Historische Kring Maarssen haar jaarlijkse algemene ledenvergadering. Het bestuur nodigt alle leden uit om deze vergadering bij te wonen. De bijeenkomst wordt gehouden in de Open Hof, Kerkweg 60 te Maarssen. Aanvang 20.00 uur.

Op de avond van de ledenvergadering zijn het financieel jaarverslag met de begroting en de notulen van de ledenvergadering van 6 maart 2014 aan de zaal verkrijgbaar, evenals het jaarverslag over 2014.

Vanaf twee weken voor de vergadering kunnen de stukken afgehaald worden bij de heer Bert de Ruiter, Nicolaas Maesstraat 6 (tel. 563599) en de heer Henk Blaauw, Bloemstede 193 (tel. 562425). Wilt u wel even bellen van tevoren?

Agenda

1. Opening
2. Ingekomen stukken en mededelingen
3. Notulen van de jaarvergadering van 6 maart 2014
4. Jaarverslag over het jaar 2014 van de secretaris
5. Financieel verslag over 2014 en de begroting voor 2015
6. Verslag van de kascommissie
7. Vaststelling van de contributie over 2015
8. Verkiezing kascommissie
9. Verslag uit de commissies
10. Bestuursverkiezing, zie hieronder
11. Rondvraag
12. Sluiting

Statutair treedt, na een termijn van drie jaar, af de heer Bert de Ruiter. Deze heeft zich bereid verklaard een herbenoeming te aanvaarden.

Tevens treedt af als secretaris mevrouw Ria Tijhuis, na een termijn van twee jaar.

Het bestuur stelt de vergadering voor tot secretaris te benoemen de heer Arie van Ginkel. Hij is tijdens de vorige jaarvergadering geïntroduceerd en benoemd tot bestuurslid. Mevrouw Tijhuis heeft zich bereid verklaard een benoeming te aanvaarden als bestuurslid.

Namen van tegenkandidaten kunnen tot de aanvang van de vergadering bij het bestuur worden bekend gemaakt.

Na de vergadering volgt een pauze. Daarna, om ongeveer 21.00 uur, zal een lezing worden verzorgd door ons bestuurslid Hans van Bommel met als onderwerp de buitenplaats Doornburgh.

Niet-leden zijn welkom bij deze lezing, zij betalen vijf euro entree. Zij mogen ook aanwezig zijn bij de jaarvergadering, maar hebben geen stemrecht.

Het bestuur hoopt velen te mogen begroeten op deze avond in de Open Hof.

Namens het bestuur,
Ria Tijhuis, secretaris

De oorlogsjaren 1914-1918 in Maarssen

Door: Arie de Zwart

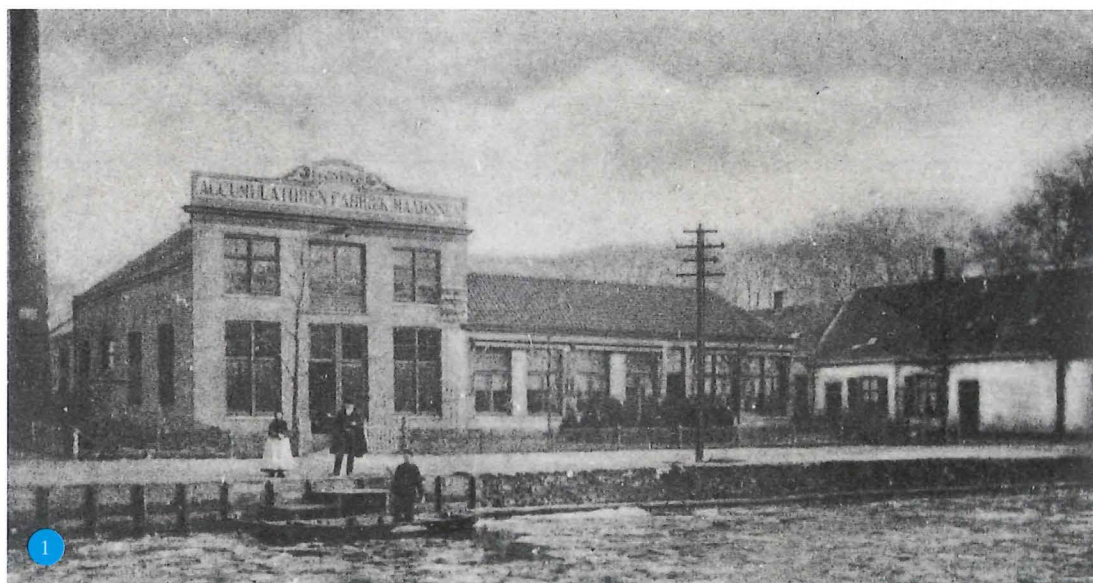
Voor deze bijdrage wordt voornamelijk gebruik gemaakt van gegevens uit teksten van vier personen met eigen ervaringen uit die periode in Maarssen en/of Maarsseveen. Twee daarvan waren dorpsgenoten, te weten: de heer J.N. Servaas, in de jaren zeventig redactielid van ons periodiek en mevrouw J. Gielen-Slager, bewoonster van de kleine buurt rechts van Vechtenstein. De andere twee zijn de toenmalig landelijk bekende heren Clinge Doorenbos en Jack P. Thijssse. Eigen woorden of herinneringen van deze personen zullen in de tekst te herkennen zijn als aanhalingen.

Iets over het leven in Maarssen in deze periode

In het begin van de oorlogsperiode in Europa was het leven in ons dorp nog zo goed als normaal.¹⁾ Er bestond nog geen tekort aan levensmiddelen en brandstoffen. In de raadsvergadering van 4 februari 1915 sprak burgemeester Cambier van Nooten onder meer woorden van dank aan het 'Comité voor Raad en Steun' dat goede hulp verleende bij de werkverschaffing. Ook het 'Comité voor de

Belgische vluchtelingen' werd dank gebracht. In het gebied van de Nieuwe Hollandse Waterlinie was de staat van beleg in deze jaren van toepassing, hetgeen inhield dat de militaire autoriteiten verstreckende bevoegdheden hadden. Zo zond de Groepscommandant van de groep Blauwkapel een verordening aan de gemeente wat betreft het oproepen van burgerwerkkrachten. De burgemeester moest een lijst bijhouden van alle mannelijke inwoners tussen 18 en 60 jaar geschikt om bij werkzaamheden, de verdediging betreffende, te worden ingezet.

Toen de oorlog langer duurde dan verwacht, deelden B en W de raad op 21 december 1915 mee, dat cokes was aangekocht van de gasfabriek voor mogelijke tijden van gebrek. Een brandstoffencommissie werd ingesteld en indien nodig zou tot distributie van de brandstof aan de minst draagkrachtigen worden overgegaan. De burgemeester deelde de raad op 17 januari 1916 mee dat de omstandigheden in de gemeente niet ongunstig waren te noemen. Wat levensmiddelen betreft, zei hij dat de gemeente in het afgelopen jaar had bevorderd dat tegen lagere prijzen brood, vet, boter en kaas

De fotograaf stond ter hoogte van de bocht Binnenweg/Kerkweg

beschikbaar werden gesteld.

Maar hoe was de situatie aan het begin van de herfst 1916? Op 19 september vergaderde de raad. Hierbij werd het duidelijk dat regeringsbruinbrood in distributie zou worden gebracht, voorts dat het noodzakelijk was een commissie van bijstand voor de levensmiddelenvoorziening in het leven te roepen. Een tijdelijke secretarieambtenaar, met een wedde van f 80,- per maand werd met distributiewerkzaamheden belast. Hoewel de voedselsituatie zorglijk werd geacht, kon eind 1916 nog niet van een ernstig gebrek worden gesproken. N. Servaas: "Ik herinner me nog goed, dat er aardappelschaarste ontstond, doch het gemis hiervan vergoed kon worden door rijst. Nimmer werden bij ons zoveel rijstepap en dergelijke gerechten gegeven. Het heerlijke kopje thee kon je wel vergeten. In plaats daarvan werd een surrogaat verkrijgbaar gesteld in de vorm van lindebloesem. Het klinkt zo lieflijk, maar thee...!? En dan die harde eenheidsworst. De beperkte brandstofvoorziening leidde tot het gebruik van de hooikist." ²⁾

In het verdere verloop van de strijd in Europa verslechterde de voedselsituatie. De gemeente bleef bijzonder actief op dit gebied. Tegen de tijd

dat op dit gebied was verricht. Op 18 juni 1918 werden de laatste maaltijden verstrekt. Tot dan toe waren er ongeveer 80.000 porties uitgereikt. Nog vijf zware maanden volgden. Op 11 november om 11 uur in de morgen werd eindelijk de wapenstilstand in deze onvoorstelbaar bloedige krijg een feit. De Grote Oorlog was feitelijk beëindigd. Vredesbesprekingen volgden en op 28 juni 1919 werd in het paleis van Versailles de vrede getekend. Het vredesfeest werd in Maarssen en Maarsseveen "gehouden op 16 en 17 september 1919 bij stralend weer na een slechte zomer (zie afbeelding 2). In de Breedstraat was er ook volop kermis met draaimolen, hoofd van Jut, een onmisbaar element, kramen waar van alles te genieten was (...)", aldus J.N. Servaas.

De mobilisatie

Maarssen kreeg vanaf het begin van de oorlogsperiode te maken met de mobilisatie. Nederland wilde graag neutraal blijven, maar omdat het niet zeker was of dat lukte, werd op 31 juli 1914 de algehele mobilisatie afgekondigd om indien nodig onze grenzen te verdedigen. Maarssen lag in een deel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie

: *Heer met slappen hoed, dame in 't groen met grijze boa,*
:
: *wil u zo goed zijn, hier even binnen te komen.*

dat de winter 1917-1918 begon, met nog steeds een uitzichtloze oorlogssituatie, werden er plannen gemaakt om te komen tot inrichting van een centrale gaarkeuken. Daardoor kon goed en goedkoop voedsel worden verstrekt. Wethouder Wolff, die tevens voorzitter was van de levensmiddelencommissie, speelde daar een positieve rol in. Hij verklaarde zich bereid in zijn elektrotechnische bedrijf de nodige lokaliteiten beschikbaar te stellen (zie afbeelding 1). Voor één portie eten moesten inwoners met een inkomen tot f 1000,- per jaar, twaalf en een halve cent betalen; de overigen betaalden vijftien cent. Helaas moest de burgemeester in april 1918 meedelen dat door de steeds zorgelijker tijden de exploitatie van de keuken moeilijk zo niet onmogelijk werd. Hij bracht hulde aan de heer Wolff en anderen voor het vele werk

en daarom werden ook troepen samengetrokken in deze streek. Forten in de loop van de 19^e eeuw gebouwd, bijvoorbeeld fort Maarsseveen, moesten bruikbaar worden gemaakt tegen een mogelijke vijand. Burgemeester Cambier van Nooten was belast met de uitvoering van de Inkwartieringswet, zodat een aantal militairen in Maarssen en Maarsseveen moest worden ondergebracht bij burgers, in Concordia en aanvankelijk in tenten op het weiland van boer Spelt bij de Klokjeslaan (zie afbeeldingen 3 en 4). Het betrof vooral militairen uit Groningen. "Wij kregen een korporaal uit Winschoten toegewezen, een bedaarde jongeman, die het nuttige beroep van onderwijzer vervulde (...). ³⁾ 's Morgens vroeg werd het 'opstaan' geblazen en verzamelde het garnizoen zich voor het toenmalige gebouw van de school en het raadhuis

op de Breedstraat (zie afbeelding 5). Officieren in toen nog kleurige en keurige uniformen hielden appèl en daarna ging de troep op weg om o.a. stellingen aan te leggen." Langs het vroegere pad van de boerderij Meerhofstede naar het einde van de Nassastraat (toen Achterstraat) werd een schans opgebouwd. Het tracé van het pad was zo ongeveer waar nu de Thorbeckelaan is tot aan de Nassastraat.

In de raadsvergadering van 4 februari 1915 zei de heer Wolff dat in 'Het Nieuws van Maarssen' door een middenstander grieven waren geuit over de wijze van inkwartiering van militairen. De burgemeester antwoordde, dat ook alle gezonde villabewoners inkwartiering hadden. Hij vervolgde dat deze categorie in de regel tegen vergoeding manschappen uitbesteedde.

Nu volgen als slot persoonlijke ervaringen van een gemobiliseerde dienstplichtige, bekend wandelaar, en een bewoonster.

Clinge Doorenbos was een tekst- en liedjesschrijver en hij hield komische voordrachten. In 1914 tijdens zijn dienstplicht was hij ingedeeld in een batterij van de Artillerie. Vanaf 1 augustus 1914 was hij voor drie jaar ingekwartierd bij dokter Venker op de Herengracht. "Het bureau van onze batterij was gevestigd in de koepel 'Leeuwenburg' aan het Zandpad. In de Bethune, vlak naast het stoomgemaal, moesten wij een batterij bouwen; (...)." ⁴⁾ Spoedig "was ik al begonnen om voor alle, zich vervelende gemobiliseerden in het bovenzaaltje bij Kouffeld (zie afbeelding 6) aan de Langegracht een paar keer in de week een gezellige voordracht avond te geven, met piano-begeleiding van mijn vrouw (...)." "Op zekere dag was de zoon van slager Heinsius uit Maarssen zoek en 's avonds ging de vader zijn zoon zoeken en kwam daarbij op militair gebied. Daar werd hij door mijn kameraden ontdekt, die dachten dat hij een spion was en wat Heinsius ook beweerde, hij werd gearresteerd en op het bureau vastgehouden totdat gecontroleerd was, dat Heinsius werkelijk de slager uit Maarssen was." ⁵⁾

De volgende dag had ik weer een voordracht-avond en natuurlijk had ik een liedje op dit voorval gemaakt, dat tijden lang in Maarssen en omstreken werd gezongen. Het ging zo:

Heinsius, Heinsius, blijf bij de koeien,
Niemand begrijpt, dat je zo iets begon;
Waarom ga jij je met de oorlog bemoeien,
Maarssense slager werd Duitse spion.

Bij café Boot stalde ik altijd mijn zijspan en als wij dan van een voordrachtavond terugkwamen, was er steeds zijn stereotype uitnodiging; 'Kejakkie?'. In de 'Harmonie' voerden wij een keer of zes de revue 'Maarssen Mobiliseert' op. Veel Maarssenaren deden er aan mee en daardoor ontstond een heel speciale sfeer tussen de militairen en de burgerij. Onze club 'Sterren, Strepen, Strikken' was zeer populair. Voor onze revue moesten wij een achterdoek hebben, dat het gemeentehuis voorstelde (zie afbeelding 7 en 8). Dit decor werd geschilderd door de Maarssense kunstschilder Willem van Leusden. In plaats van er op te schilderen 'Gemeentehuis' deed hij dit in twee woorden: Gemeen tehuis. Meesterlijk!"

Een andere ervaring met een wachtpost in Maarssen beschreef de bekende wandelaar Jac. P. Thijsse in zijn Verkade-album 'De Vecht'.

Op een vroege morgen in april 1915 lopende langs de Vecht van Utrecht noordwaarts, merkte Thijsse dat bij de molens in Oud-Zuilen de schildwacht speciale belangstelling had voor zijn bezigheid van schrijven en schetsen. Hij wandelde echter rustig door over het Zandpad langs de grote bocht in de Vecht, aan de overzijde zag hij boerderij Maria-hoeve en even verder het huis Opburen. Zo naderde hij Huis ten Bosch en ging niets vermoedend links af de Lange Gracht op. Hier laten we Thijsse aan het woord. "(...) en midden op den weg staat daar een forse luitenant van de infanterie met twee mannetjes en die zegt: "heer met slappen hoed, dame in 't groen met grijze boa, wil u zo goed zijn, hier even binnen te komen." De schildwacht van den watermolen heeft getelefoneerd en wij zijn 'geknipt'. Daar stonden we nu op het bureau. Terwijl de kapitein ons een streng verhoor afnam, kwam er ook nog een stoere rijksveldwachter opdagen. Die was ook al opgebeld en het wachtlokaal stond bovendien vol soldaten. Gelukkig zijn onze albums in ons land nogal bekend en zoo kon ik bevreemdende wijze rekenschap geven van de onschadelijkheid van mijn werk, maar voor we ontslagen waren,

moest ik beloven, dat ik verder op mijn wandeling buitenshuis in 't geheel geen tekeningen of aantekeningen zou maken.”

Tot slot een geheel andere ervaring uit die periode, beschreven door een bewoonster van de kleine toenmalige woonbuurt juist voorbij Vechtenstein, waaruit blijkt dat Maarssen in de winter van 1917-1918 op het nippertje aan een ramp is ontkomen. We laten mevrouw J. Gielen-Slager aan het woord: “Wij woonden met acht gezinnen achter de IJsvogel, bij de zogenaamde Vetfabriek aan de Zandweg.⁶⁾ In de fabriek was kruit opgeslagen en in de daarvoor gebouwde wachtpost waren soldaten gelegerd. Nu waren die soldaten op een avond naar het dorp geweest en dronken thuisgekomen.

Ze wilden de kachel aanmaken, en gooiden daartoe petroleum op het hout. De vlammen vlogen er uit. Maar boven de kachel hingen jassen en die vlogen ook in de brand, zo ook de keet van de soldaten.

Achter ons woonde het gezin Danvers, waarvan de man in Nieuwersluis in dienst was. Hij was die avond thuis geweest en ging juist bij het ontstaan van de brand naar zijn legerplaats (...). De burens werden wakker gemaakt, de kinderen aangekleed en de kleintjes in de kinderwagen. Mijn vader zei dat we achteruit door het land van Koot naar de Herenweg moesten lopen”.⁷⁾ “Mijn vader en de andere burens maakten bijten in de Vecht en door met elkaar emmers water aan te dragen, slaagden ze er in de brand te blussen. Later bleek dat er een scheepslading kruit in de Vetfabriek lag! Als de brand die lading

Feest in de Kaatsbaan

Tentenkamp, op het weiland van de toenmalige boerderij op de Klokjeslaan

Op de Breedstraat tegenover de R.K.-pastorie

Beneden school, boven Raadhuis (1870-1924)

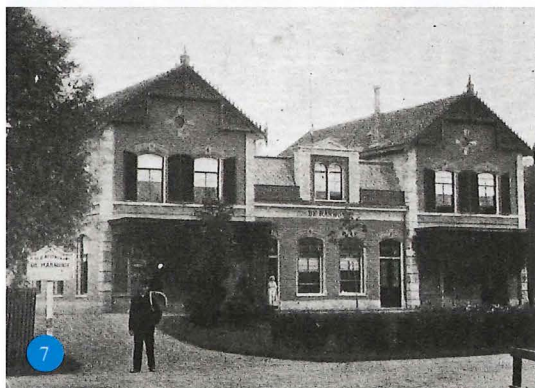
bereikt had, was een flink deel van Maarssen in de lucht gevlogen. We hebben door dit voorval nog enige weken geprofiteerd. Mevrouw Van Reede van Vechtenstein en boer Floor, onze rijke burens, hebben met nog enige vooraanstaande Maarssenaars de redders goed beloond.”

Nawoord

Zonder naar volledigheid te streven is geprobeerd, samen met het artikel over de Belgische vluchtelingen in jaargang 41 nummer 3, wat indrukken weer te geven van Maarssen in de periode van de Eerste Wereldoorlog. We verwijzen in dit verband ook naar ‘In en om Tienhoven’ nummer 8 in dit periodiek. Omdat het honderd jaar geleden is dat het hiervoor genoemde album ‘De Vecht’ van Jac. P. Thijsse verscheen, willen we in volgende periodieken daar nog wat aandacht aan besteden. ●

*De foto is gemaakt vanaf het einde van de Emmaweg.
Op het balkon staan enige militairen*

De Harmonie aan de Kerkweg

Bronnen

Periodiek Historische . Kring Maarssen: jrg. 2, nr. 2, blz. 28 en nr. 3, blz. 53; jrg. 3, nr. 3, blz. 55 t/m 58

Maarssen in oude ansichten deel I en II van Dick Dekker.

Verkade-album ‘De Vecht’, Jac. P. Thijsse.

Noten

1. Het is goed bij het lezen te bedenken dat het gemeentehuis nog tot 1924 gevestigd was in de Breedstraat, boven de school op de hoek met de Raadhuisstraat.
2. Kist van binnen geïsoleerd en gevuld met hooi, om eten warm te houden of gaar te laten worden; werd ook wel gebruikt om iets koel te houden.
3. J.N. Servaas woonde in zijn jeugd in het toenmalige postkantoor in de Raadhuisstraat.
4. Het woord batterij heeft meerdere betekenissen. In dit artikel gaat het om twee betekenissen die met elkaar te maken hebben: a. een aantal personen, ongeveer 30, die een militaire eenheid vormen, en b. een verdedigingswerk met een aantal stukken zwaar geschut.
5. Toenmalige adres was Kaatsbaan 12. Tot 1948 was die kant van de Kaatsbaan nog Nieuw-Maarsseveen en de huisnummering begon op de hoek Diependaalsedijk-Kaatsbaan richting brug.
6. De IJsvogel is een voormalige steenfabriek. De Vetfabriek is de populaire naam voor de Olieraffinaderij aan de Zandweg naast Vechtenstein.
7. Met ‘achteruit’ wordt bedoeld ‘naar achteren’.

Het decor op het podium van de toneelzaal

Een bijzonder geschenk voor de Kring

Door: Hans van Bemmel

Door de heer Ton Croiset van Uchelen is op een veiling een bijzonder boekwerkje gekocht: gebonden, de omslag van wit leer en van twee koperen sluitingen voorzien. Aan de voorzijde in een banier de naam S.J. Cambier van Nooten, daaronder de gemeentewapens van Maarssen en Maarsseveen. Vervolgens: 3 Maart 1903 - 20 Februari 1922 (zie afbeelding 1). Op de eerste pagina staat in prachtig kalligrafisch schrift de volgende tekst (zie afbeelding 2):

Namen der Deelnemers aan het Huldeblijk door de Inwoners van Maarssen en Maarsseveen Aangeboden aan:
S.J. Cambier van Nooten bij zijn ontslag als Burgemeester

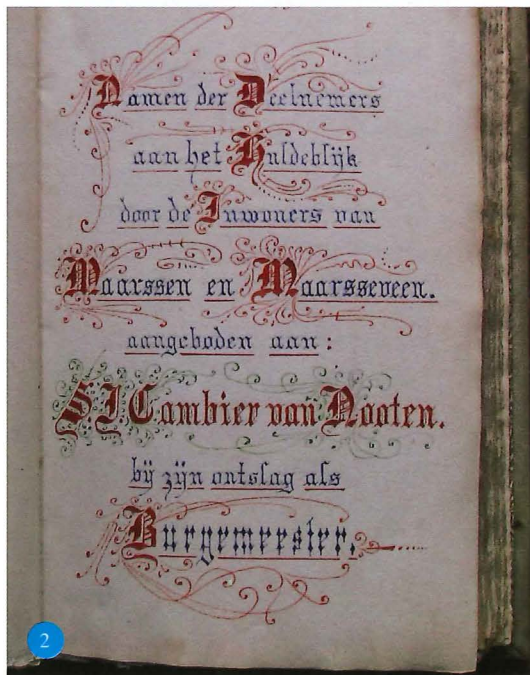
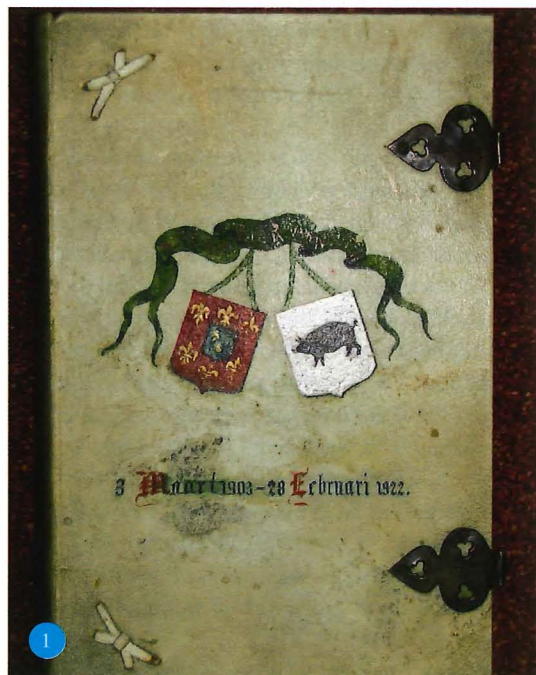
Vervolgens wordt vermeld welke veertien personen het 'Comité van afscheid' vormen, waarvan C.E. van Voorst van Beest voorzitter was. Het vervolg

van het boekje vermeldt 426 namen van instellingen en deelnemers uit Maarssen en Maarsseveen.

Enkele voorbeelden:

- Pastoor Dr. Ariëns.
- J.H. de Muinck Keizer, bewoner van Bolenstein.
- C.E. Wolff, directeur van de Electro Technische fabriek.
- W. van Leusden, etser, kunstschilder.
- Dr. A.R. van Linge - C. van der Woude, oprichters van de kininefabriek.
- Meisjeshuis, Leger des Heils, Raadhoven.
- J. Verdam - H. Reijerse, boerenbedrijf in Maarssenbroek.
- Mr. Dr. W.H.J. Royaards, bewoner Goudestein.
- Waterleiding 'De Vechtstreek'.
- Maria Stichting, Langegracht, waar nu de Nonnerie is gevestigd.

Een bijzondere aanwinst voor het archief van de Historische Kring. Veel dank aan de gulle gever. ●

Van koperslagerij tot eerste warenhuis van Maarssen

Deel 2, de periode 1902 - 1945

Door: Jan Simonis, in samenwerking met Arie de Zwart

Een nieuwe winkel in de Breedstraat

In 1902 kocht Bernard Reith het pand Breedstraat nr.7 waarin de timmerwerkplaats was gevestigd van de overleden timmerman Dolmans. Zijn weduwe, die in financiële problemen verkeerde, zag zich gedwongen het huis te verkopen. Het pand was van historische waarde, ooit was er de Waag van Maarssen gevestigd, maar verkeerde in zeer slechte staat.¹⁾ De gemeente gaf toestemming voor sloop en er verrees een nieuw winkel-woonhuis met een werkplaats achter het huis. De pui was geheel in bewerkt teakhout uitgevoerd met brede pilasters, een forse kroonlijst, een hardstenen onderpui en glas in lood bovenramen met

bloemmotieven (zie afbeelding 1). De twee etalages waren voorzien van grote ramen: op het linker raam werd reclame gemaakt voor het fietsmerk B.S.A en voor 'Rudge Whitworth' fietsen, op de winkeldeur stond een aanbeveling om op 'Bates Banden' te rijden en boven aan de pui prijkte een bordje met de erkenning door de ANWB als 'Bondsrijwiel-hersteller'. In de winkel was in de middenruimte een groot fietsenrek opgesteld, waarin aan beide kanten nieuwe fietsen stonden. Het geeft aan hoe belangrijk intussen 'de fiets' was geworden in het assortiment van Reith, zowel de handel als reparatie breidde zich sterk uit.

Ook het loodgieterswerk nam nog steeds toe. Na de bouw van de watertoren in 1911 en de aanleg van een buizenet in het dorp was er een groeiende vraag naar de aanleg van waterleiding in de huizen en naar zaken als waterclosets, vaste wastafels en baden met geisers. Voor een geëmailleerd bad betaalde men bij Reith f 66,-, een koperen gasgeiser met douche kostte f 100,-, de aanleg inclusief materiaal voor water- en gasleiding en afvoer kostte f 50,-. Een complete badkamer kostte dus f 216,-.

In de winkel deden zich eveneens veranderingen voor: een nog sterkere uitbreiding van het aantal fabrieksproducten, waardoor het zelf maken van die producten afnam. Het ambachtelijk werk bleef alleen nog bestaan uit reparaties van de huishoudelijke artikelen. Er vond dus wat betreft de winkel een verschuiving plaats van ambacht naar handel. De afbeeldingen op rekeningen uit die tijd (1910) laten de beschreven verschuivingen in assortiment en werk zien (zie afbeelding 2). De toenemende werkzaamheden leidden tot personeelsuitbreiding. In die tijd waren er drie à vier man in dienst, o.a. Piet Lith, Dirk Herni, Jan de Wildt en later Arie Rossewey. Wat zij verdienden is niet bekend, het enige dat wij weten is het loon van B.A. Reith zelf.

In 1884 verdiende hij achttien cent per uur en dat

Pand Firma B.A. Reith in de Breedstraat rond 1910

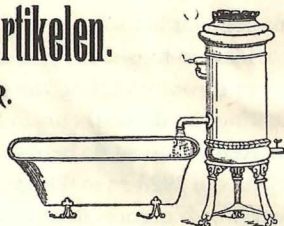

IJzerwaren en Huishoudelijke Artikelen.

KOPERSLAGER en LOODGIETER.

AANLEG VAN

Electrische Schellen en Sprechbuizen.

Maarssen, 15 December 1910.
Breedstraat A 114.

Het R. R. Kerkbestuur / School / Debet

Wegens gedane Werkzaamheden en Leverantiën:

aan B. A. REITH.

1910			
Jan 15	de gooten aan de school gesoldeerd		
	werkloon 10 uur		2,00
	gebruikt aan soldeer en benzine		1,25
Oct 20	een nieuwen blikken inktkan		50.
			3,75
	Voldaan 24/12 '10.		
	vo B. A. Reith		
	Het Reith.		

Rekening uit 1910 met nieuwe producten

was in 1913 gestegen naar twintig cent per uur (nu f 4,71 of € 2,14).

De jaren tot 1914 waren jaren van groei, maar tijdens en vlak na de Eerste Wereldoorlog trad er een daling van de bedrijfsresultaten op. De mobilisatie leidde ertoe dat personeelsleden van Reith werden opgeroepen voor militaire dienstplicht. Deze personeelsschaarste, de toenemende schaarste aan materiaal, maar ook de afname van de vraag leidden tot steeds minder ambachtswerk, en wel zodanig dat de werkplaats niet meer volledig benut werd. Na 1918 werd het ambachtswerk

niet meer zelf uitgevoerd, maar uitbesteed.

De verkoop in de winkel had niet te lijden onder de onzekere situatie, integendeel de verkoop steeg, maar kon het wegvallen van het ambachtelijk werk toch niet volledig compenseren. Omzetsdaling trad ook op door de verkoop in 1919 van de rijwielhandel aan 'concurrent-buurman' P.J. Okkerman. Hoe groot de omzetsdaling was in de oorlogsperiode weten wij niet, maar na de oorlog trad er snel herstel op: van f 5.600,- in 1919 naar f 12.500,- in 1923 (nu f 205.908,- of € 93.437,-).

De inschrijving in 1921 in het verplicht gestelde Handelsregister geeft een indicatie van de opge-

treden veranderingen in het bedrijf. Niet langer werd er gesproken over een koperslagerij en loodgieterij, maar werd de vraag op het formulier naar het soort van bedrijf beantwoord met 'winkel in huishoudelijke artikelen'. Belangrijk voor de ontwikkeling van de winkel was de oprichting van de Jaarbeurs in Utrecht in die jaren. Reith bezocht de beurs voor het eerst in het voorjaar van 1923 en in 'De geschiedenis van de winkel' wordt geconstateerd dat de assortimentsuitbreiding en de grotere verscheidenheid van leveranciers zeker een gevolg waren van de bezoeken aan de Jaarbeurs. De assortimentsuitbreiding betrof vooral huishoudelijke artikelen.

Het begin van een 'echt' warenhuis

In deze tijd rond 1923/24 begon zoon Toon Reith, die al actief was in de boekhouding van de zaak, ook actief in de winkel te worden. Op zijn initiatief werd meer aandacht besteed aan de etalages, maar vooral aan reclame. In november 1924 leidde dit voor het eerst tot de huis-aan-huisverspreiding van een reclamebiljet (zie afbeelding 3). Vader Bernard kwam 'in opstand' tegen deze reclameactie. Hij vond het "je goede naam over de straat gooien", maar toen de resultaten goed bleken te zijn, verdween zijn weerstand. Zoon Toon rondde in 1924 zijn studie af aan de Hogere Handelschool en besloot eind dat jaar, gezien de slechte arbeidsmarkt, in de winkel te gaan werken. De verslechterende economische situatie manifesteerde zich in een dalende omzet: eind 1923 was nog sprake van een omzet van f 12.500,-, maar in 1924 van een daling tot f 12.250,- en in 1925 tot f 12.000,-. Toon Reith zocht het antwoord in een voort-

zetting van de assortimentsuitbreiding en vooral ook in het maken van reclame.

In 1926 werd de samenwerking tussen vader Reith en zoon Toon juridisch geregeld door de oprichting van de vennootschap onder firma 'B.A. Reith'. Bernhard Reith droeg bij deze gelegenheid het eigendom van het winkelhuis met erf, tuin, grond, de werkplaats en de winkelvoorraden over aan de vennootschap. Zoon Toon ging zich nu ook met de inkopen bezighouden en één van de veranderingen die hij doorvoerde, was de vervanging van een aantal dure merkartikelen door goedkopere merken. Deze strategie pakte goed uit, ondersteund

November 1924.

B. A. REITH.

Breedstraat 7. MAARSSSEN. Breedstraat 7.

L. S.

Zoekt gij nog naar een geschikt ST. NICOLAAS CADEAU voor Huisgenooten of Kennissen

KOMT EN ZIET ONZE ETALAGES.

Wij weten evengoed als gij, dat de tijden te slecht zijn voor dure geschenken. Koopt bij ons een

Fraai geschenk voor LAGE prijs.

Wij zorgden voor een GROOTE SORTEERING in:

Goedkooppe Nikkelwaren en prima Lakwerk.

Prima nikkeln Comfortjes, vanaf f 2.75 Prachtmodellen Nikkeln Theepotten " " " f 3.60 Koffiezeefjes (Nikkel) vanaf f 0.45 Lekbakjes " " " f 0.65 Fraai Besluitvazen van glas met Nikkel of Koper montuur, vanaf f 2.85 Alpacca Lepels en Vorken, vanaf f 3.40 de zes Tafelmessen, vanaf f 2.70 " "	Verzilverde Messenleggers à f 1.50 de zes. Alpacca Theelopen, à f 1.35 " " Driedeelige Roomstellen, vanaf f 2.35 Gelakte Russen Koffie — Thee — Suiker, per stel vanaf f 0.95 Gruen geblokte Broodtrommels, vanaf f 2.50 Extra zware gelakte Broodtrommels: Wit met décor à f 3.80 Zwart " " à f 3.90
---	---

Bovendien vindt U ruime keuze in meer Huishoudelijke geschenken die BLIJVENDE waarde hebben, zooals allerlei Keukengerief enz., die tegelijk zijn een sieraad voor het huis.

Keukenrekken met 14 porceleinen potten f 8.90 Kruidentrekken " 6 " f 2.90 Wit email Lepelrekken met 4 lepels f 3.75 Groen/goud email Rek; Zand, Zeep, Soda, f 2.15 Email Koffie- en Theepotten, vanaf f 2.05 Wafelijzers met recept, vanaf f 3.85	Poffertpannen f 1.50 Handdoekrekjes met drooglat f 0.95 Handdoekrekjes (klein) f 0.30 Ruime sortering Theebladen, Koffie-molens, vanaf f 2.90 "Herder" Scharen, vanaf f 1.15 Borstplaatvormen, per stel van 4, f 0.60
---	---

SCHUINE KOLENBAKKEN met binnenbak en kolenlepel, vanaf f 5.95.

RECLAME AANBIEDING: Prima gelakte KOLENKITTEN met décor voor f 1.50

Voor de Jongens:

Figuurzaagbengels, 65 en 75 cent Figuurzaagjes, 12 cent per dozijn.	Alle soorten GEREDESCAPPEN; Hamers, Nijptangen, Beitsels, Boren, enz. Prima „HERDER“ ZAKMESSEN vanaf 50 cent.
---	---

Wij geven Kindergeschenken en wel:

Bij aankoop boven 50 cent: 'n Fluit of Aerobaat. " " " 1 gulden: 'n Doos Kralen. " " " 2 gulden: 'n Spaarpot of Piano " " " 3 gulden: 'n Verfloos of 'n Dominospel.	3 Ziet de Etalages.
---	----------------------------

Ziet de Etalages.

Drukkerij Schultman - Maarssen.

De eerste huis aan huis reclame uit 1924

- *Vader Bernard kwam 'in opstand'*
- *tegen deze reclameactie. Hij vond het*
- *"je goede naam over de straat gooien"*

De reclame ging in deze jaren een steeds grotere rol spelen. Naast de huis-aan-huis strooibiljetten werden nu advertenties geplaatst in het plaatselijke weekblaadje 'De Magneet'. Een nieuwe vorm van reclame werd gevonden in de autobussen van 'Oskamp' die op Utrecht reden. Op een schot achter de chauffeur werd een reclamebord bevestigd met steeds wisselende teksten. De verkoop werd ook bevorderd door de oprichting in 1927 van de Winkeliersvereniging Maarssen op initiatief van B.F.J. Reinders (drgist), M. Kuipers (horloger) en A. Reith. Zij organiseerden dat jaar de eerste winkelweek, een activiteit die elk jaar zou plaats gaan vinden. Mede dankzij deze activiteiten steeg de verkoop in de St. Nicolaasweken in die jaren sterk. Ook de industrieontwikkeling in Maarssen zorgde voor extra klandizie. De omzet bleef stijgen: van f 13.900,- in 1926 naar f 21.550,- in 1931.

Aan het begin van deze periode vonden belangrijke veranderingen plaats in het leven van de familie Reith. Toon Reith trouwde in juli 1931 met Lina (Lien) Lammerding en Bernard Reith en

In 1936 werd de vennootschap onder firma 'B.A. Reith' ontbonden en werd het vastgoed met terrein, goederenvoorraad en vorderingen overgenomen door Toon Reith. Hij schreef in zijn verslag over deze jaren dat ondanks alle inspanningen de omzetten bleven dalen. "Voor het noodzakelijke levensonderhoud blijft steeds minder geld beschikbaar en dat betekent bezuinigen tot op het armoedige af." ³⁾ In de laatste maanden van 1938 werd het dieptepunt van de crisis bereikt, tussen 1930 en 1938 was de omzet met 1/3 gedaald.

Reith kreeg op allerlei manieren met de bezetting te maken, soms heel direct. Een aanmoediging op zijn winkelraam, in de vorm van een poster met de Nederlandse Leeuw, om lid te worden van de ‘Nederlandse Unie’ leidde tot de bekladding van het raam door de NSB waarbij de poster onzichtbaar werd gemaakt. Reith hing de poster opnieuw

Winkelruit van Reith beklad door de NSB

Firma B. A. REITH

MAARSSSEN,

EXPOSEERT in haar ETALAGES

Het Nederlandsch Fabrikaat

Geeft den arbeider arbeid,
Geeft het land welvaart.

:: **KOOPT BIJ ONS HET INLANDSCHE PRODUCT** ::

20 MEI 1933

Advertentie in De Magneet van mei 1933

zichtbaar op boven het bekladde deel van het raam vergezeld van de tekst “Zoo zijn onze manieren. Sluit U nù aan bij de Ned. Unie” (zie afbeelding 5). In 1942 bleef de winkel van half februari tot eind maart gesloten vanwege de razzia’s op Nederlandse mannen in de directe omgeving t.b.v. de tewerkstelling in Duitsland.

Zakelijk manifesteerde de uitzonderlijke situatie zich o.a. in het moeilijker worden van de inkoop. Reith schreef dat het vanaf die tijd bijna onmogelijk werd iets te krijgen. Alleen bij persoonlijk bezoek lukte dat wat beter en met een beetje geluk bij bedrijven die bereid waren de voorschriften te ontduiken. Maar langzamerhand werd ook de grondstoffensituatie nijpend en kwamen voor vele producten surrogaten op de markt van mindere kwaliteit. Toen in september 1944 de spoorwegstaking uitbrak, verdween elke mogelijkheid tot inkoop. Vanaf het uitbreken van de staking tot 1 juni 1945 werd geen enkele inkoop meer gedaan.

De oorlogsjaren leidden niet tot omzetsdaling, integendeel. Zoals Toon opmerkte: “Het was afgelopen met de kritische instelling van het publiek, men was blij met alles wat nog van goede kwaliteit was.”⁴⁾ En bij het voortduren van de oorlog hechte men hoe langer hoe minder waarde aan geld, en kocht men wat nog te krijgen was, ook de surrogaten die duur waren en van slechte kwaliteit. De Sinterklaasomzet van 1944 steeg zelfs tot abnormale hoogte: van f 2.500,- in 1943 naar

f 4.500,- in 1944. Toon betitelde in zijn verslag het laatste oorlogsjaar “als een grote uitverkoop”. De omzet was in 1940, na de scherpe daling in de crisisperiode, weer ruimschoots op het oude niveau boven de f 20.000,- en steeg vervolgens, na een inzinking in 1942, tot ruim f 36.000 eind 1944. We citeren ter afsluiting van deze impressie van de oorlogsjaren Toon Reith over de situatie op 5 mei 1945: “Er is geen personeel meer in dienst – er zijn geen goederen meer – het restant surrogaten is op slag onverkoopbaar en op de bank staat een grote som geld waarmee je niets kunt doen.”⁵⁾ De naoorlogse belastingnavorderingen zouden deze grote som geld als sneeuw voor de zon doen verdwijnen! ●

Noten

1. Toen timmerman en waagmeester Dolmans in 1902 overleed en het huis verkocht werd, ontstond het probleem dat men in Maarssen geen geschikte nieuwe plaats voor de waag kon vinden. Het gevolg was dat deze in het buurdorp Nieuw-Maarsseveen geplaatst werd bij het café en de stalhouderij van Willem Boot (nu firma De Graaff). Het verhaal gaat dat nogal wat Maarssenaren zich daaraan stoorden. Er bestond een zekere na-ijver tussen beide dorpen.
2. B.A. Reith, De geschiedenis van de winkel, 1884 - 1945, Maarssen, 1982, p.78
3. B.A. Reith, 1982, p.118
4. B.A. Reith, 1982, p.130
5. B.A. Reith, 1982, p.136. De opmerking over het geld betreft de aanstaande geldzuivering.

PRIORIJ EMMAUS

.....
Door: Astrid Kuiper

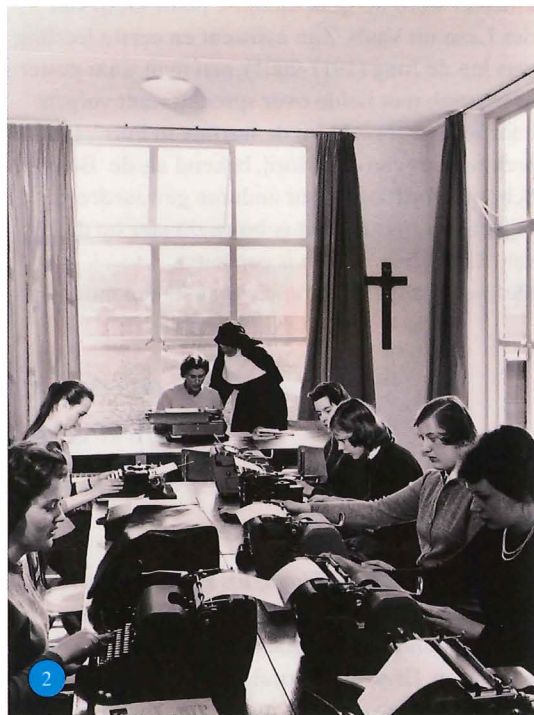
De zusters Kanunnikessen van de Priorij Emmaus vormen een zelfstandige kloostergemeenschap die behoort bij een wereldwijd vertakte Orde, die in 1099 gesticht werd in de Kerk van het Heilig Graf te Jeruzalem. Daaraan ontleen zij de naam Reguliere Kanunnikessen van het Heilig Graf. De zusters leven volgens de regel van Augustinus, wat onder meer inhoudt dat de aandacht niet alleen op de religie van de mens tot God wordt gericht, maar wordt verbreed tot aandacht voor de mensen onderling. De eigenheid van ieder mens wordt gerespecteerd en daar wordt rekening mee gehouden.

Hoe kwam er een klooster van het Heilig Graf in Maarssen?

Dat is een lange weg geweest. De orde werd in 1930 vanuit het Belgische Turnhout naar Nederland gebracht door de priorin Moeder Jozefa (Henriette Haeck), een pedagoge die eveneens faam genoot als dichteres. Nijmegen had als vestigingsplaats de voorkeur, mede door de bekendheid van de Heilige Landstichting, de aanwezigheid van de Katholieke Universiteit en de centrale ligging. Van 1933 tot 1942 woonden de zusters daar in de 'Wolfskuil' aan de Graafseweg. Gedurende deze periode woonden er vrouwelijke studenten

De architectuur van de Priorij, bekend als de Bossche School

De Cloese, een opleidingsschool voor medisch-secretaresse en doktersassistenten

bij de zusters in de Wolfskuil op kamers, studeerden aan de Universiteit en kregen van enkele zusters een aanvullend programma met betrekking tot algemene vorming.

Helaas moesten zij door de oorlog de Wolfskuil verlaten en zijn ze gevlucht naar Limburg. Via omzwervingen kwamen zij na de oorlog eerst in Laag Keppel en daarna in De Cloese in Lochem terecht, waar zij op dezelfde wijze doorgingen met hun programma voor meisjes: vormingslessen in cultuurgeschiedenis, kunstgeschiedenis, muziek en literatuur, benevens de opleiding tot medisch secretaresse of doktersassistente.

De diepe wens van de zusters bleef echter de bouw van een echt klooster. In Lochem was dat niet mogelijk, maar in Maarssen bleek dat wel tot de mogelijkheden te behoren en daar werd ten slotte Huize Doornburgh aangekocht en werd De Cloese in 1957 verlaten. De zusters, destijds in totaal 30, moesten echter nog zeven jaar wachten tot de gemeente Maarssen eindelijk een bouwvergunning verstrekke. De architect van het nieuw te bouwen klooster werd de Benedictijnse pater Dom van der Laan uit Vaals. Zijn assistent en eerste leerling was Jan de Jong (1917-2001), een man waar zuster Margareth met liefde over spreekt, want volgens haar zeggen “bracht hij de warmte in huis”. De architectuur van de Priorij, bekend als de ‘Bossche School’, wordt ook door anderen gewaardeerd, blijkens het feit dat het gebouw dit jaar op de lijst van Rijksmonumenten is geplaatst. Het wordt uitgebreid beschreven in een mono-

gen een glooiing en gedeeltelijk voorzien van een souterrain. Het is rond een binnenhof gebouwd en opgetrokken uit lichtbruine baksteen. Er staat een lage klokkentoren links van de hoofdingang. De rechthoekige binnenhof heeft een omlopende loggia en in het midden een tuin. Vierkante stenen zuilen dragen de houten constructie met het platte dak. In de tuin bevinden zich langs de randen betonnen banken en een halfronde waterput. Net iets uit het midden bevindt zich een kruis, dat op het ‘metrisch centrum’ staat, het uitgangspunt van het ontwerp van het gebouw. In 1963 werd de eerste steen gelegd en op 28 april 1966 werd het klooster ingezegend en vond de kerkconsecratie plaats door kardinaal Alfrink. De zusters namen hun intrek in de Priorij en Huis Doornburgh werd gastenverblijf, wat het tot op heden nog steeds is.

Intussen ging het onderwijsprogramma ongewijzigd door, net als op De Cloese in Lochem. De studentes woonden hier in het koetshuis en in het poorthuis en kregen les in de ‘bungalow’. Zuster Margareth denkt met weemoed terug aan die “prachtige tijd, wij waren jong en vonden het heerlijk zoveel jeugd om ons heen te hebben, die wij iets konden meegeven. Het contact met de ouders was altijd bijzonder prettig en wij dachten er niet aan dat het ooit zou veranderen”.

In de periode 1957 tot 1995 vonden zowel ouders als studenten de opleiding en vorming van De Cloese aantrekkelijk (zie afbeelding 2).

Maar de maatschappij begon te veranderen, de computer deed zijn intrede en de interesses van de

*Door de crisis in de Kerk en het geloofsleven treden :
er vrijwel geen zusters meer in en de toekomst van :
de Priorij is op het ogenblik onderwerp van beraad :*

grafie door Hilde de Haan, Ids Haagsma en Wim Ramselaar.¹⁾ Een belangrijk kenmerk van de Bossche School is de sobere vormgeving van de gebouwen. Er wordt vooral gebruik gemaakt van beton, baksteen en hout, materialen die in Nederland gemakkelijk te krijgen zijn (zie afbeelding 1). De Priorij heeft twee bouwlagen en is gelegen te-

jeugd veranderden. De wetenschap en de technologie kregen de overhand en de belangstelling voor vakken als kunstgeschiedenis, literatuur en muziek nam af. In 1997 werd het besluit genomen de opleiding van De Cloese op te heffen. Het koetshuis en het poorthuis werden daarna ook als gastenverblijf ingericht. De orde zelf kampte even-

eens met problemen, want het aantal zusters liep in de loop der jaren terug van dertig naar twintig, naar vijftien, naar twaalf en nu zijn er nog slechts zes zusters over (zie afbeelding 3). Door de crisis in de kerk en het geloofsleven treden er vrijwel geen zusters meer in en de toekomst van de Priorij is op het ogenblik onderwerp van beraad. De Priorij heeft een vriendenkring die allerlei activiteiten ontplooit en op deze wijze een bijdrage levert aan het voortbestaan van de Priorij.

Gewerkt wordt er natuurlijk nog steeds: de Priorij biedt een prachtig gevarieerd cursusprogramma aan op het gebied van geloofsreflectie, spiritualiteit en meditatie. Individuele gasten die voor stilte en bezinning komen, logeren in de Priorij. Op Doorn-

burgh verblijven groepen die zich aanmelden voor bezinning of bijscholing. Doornburgh biedt ook uitstekende mogelijkheden voor vergaderingen, waar daggroepen vaak gebruik van maken. De website www.priorijemmaus.nl biedt een volledig overzicht van alle mogelijkheden. De zusters, die in hun dagelijkse activiteiten ondersteund worden door veel vrijwilligers, blijven goede hoop houden dat er een zinvolle bestemming zal worden gevonden voor hun prachtige klooster. ●

Noot

1. Hilde de Haan, Ids Haagsma, Wim Ramselaar, Jan de Jong de monografie, deel 1. Pionier van het plastisch getal. Architekt, Haarlem.

Toen er nog vele zusters waren

.....
Door: Jan J. van Dijk

Woningbouwactiviteit bij kwekerij Van Vredendaal.

Bouw Componistenbuurt

Over de woningbouw in de Componistenbuurt kan ik weinig in mijn archief terug vinden. Ik heb enkele foto's gevonden van het kassencomplex en een luchtopname van Handelskwekerij Van Vredendaal, Kerkweg 27, bijna naast de Nederlandse Hervormde kerk en van een certificaatuitreiking waarvan het Utrechts Nieuwsblad (UN) melding maakte in de jaren zeventig. Na het overlijden in 1934 van zijn vader werd van Hennie van Vredendaal, een jongetje van negen jaar, verwacht dat hij het bloemenbedrijf, waarschijnlijk nog met platte bakken, ging voortzetten. Als jongetje deed hij dat, maar niet alleen. Hij werd gesteund door zijn moeder en oudere medewerkers van de kwekerij die veel ervaring hadden in de bloementeel. Hennie heeft er een bloeiende kwekerij van gemaakt en ging snel over op het bouwen van nieuwe kassen met verwarming.

Bloemenwinkeltje

Hennie van Vredendaal weet alles over de Kerkweg waar zijn ouders de kwekerij hadden en waar nu nog de schuur staat, op Kerkweg 27, waar de ingang was. Zelf herinner ik me goed het bloemenwinkeltje van zijn moeder in het rijtje woningen langs de N.H.-kerk waar ik als jochie dagelijks langsliep naar de Christe-

aan de Kerkweg bestaan. Door plannen voor woningbouw achter de Hervormde kerk is de kwekerij verplaatst naar Vleuten, maar door uitbreiding van de nieuwbouwwijk Leidsche Rijn in Vleuten moest het bedrijf opnieuw verhuizen en is noodgedwongen gestopt bij gebrek aan opvolging. Wel werken de zonen van Hennie van Vredendaal, de volgende generatie, nog steeds in de bloementeel. Een van hen leidt mensen in een ontwikkelingsland op tot bloemtelers. Dat er ondernemerschap bij Van Vredendaal was, blijkt wel. Hennie en zijn vrouw Tine openden later een nieuwe bloemenzaak aan de Termeerweg. De winkel met bloemen en sierartikelen bevond zich naast de winkel van Manus (Mos) de Koning, waar de hengels altijd buiten stonden. Mijn vrienden en ik konden uren kijken naar de speelgoedetalage.

Opnieuw woningbouw

Zoals bloemisterij Bonhof verdween van de Binnenweg, moesten ook de bloemkassen van Van Vredendaal aan de Kerkweg plaatsmaken voor woningbouw. Op de plaats van de kassen staan nu de woningen van de Verdilaan en Chopinlaan. Het gezin Van Vredendaal heeft toen een woning laten bouwen aan de Kerkweg ofwel aan het 'Domineeslaantje', naast het Trefpunt. Dat gebeurde op de grond van hun oude kwekerij die later een definitieve uitgang aan de Verdilaan kreeg, in de nieuwe wijk Componistenbuurt. Aan de andere kant van het Trefpunt, in de Verdilaan is

*: Op de plaats van de kassen staan nu de
: woningen van de Verdilaan en Chopinlaan*

lijke school aan de Gaslaan. Eef van Ede had er later een elektriciteitswinkel die jaren later gesloopt werd voor een bredere Kerkweg. Toen is ook de sloot aan de Westhillkant met vijfder gedempt voor de nieuwbouw van het rijtje woningen vanaf de Parkweg en de latere parkeerplaatsen voor de N.H.-kerk.

Verplaatst

De Handelskwekerij Van Vredendaal heeft tot 1978

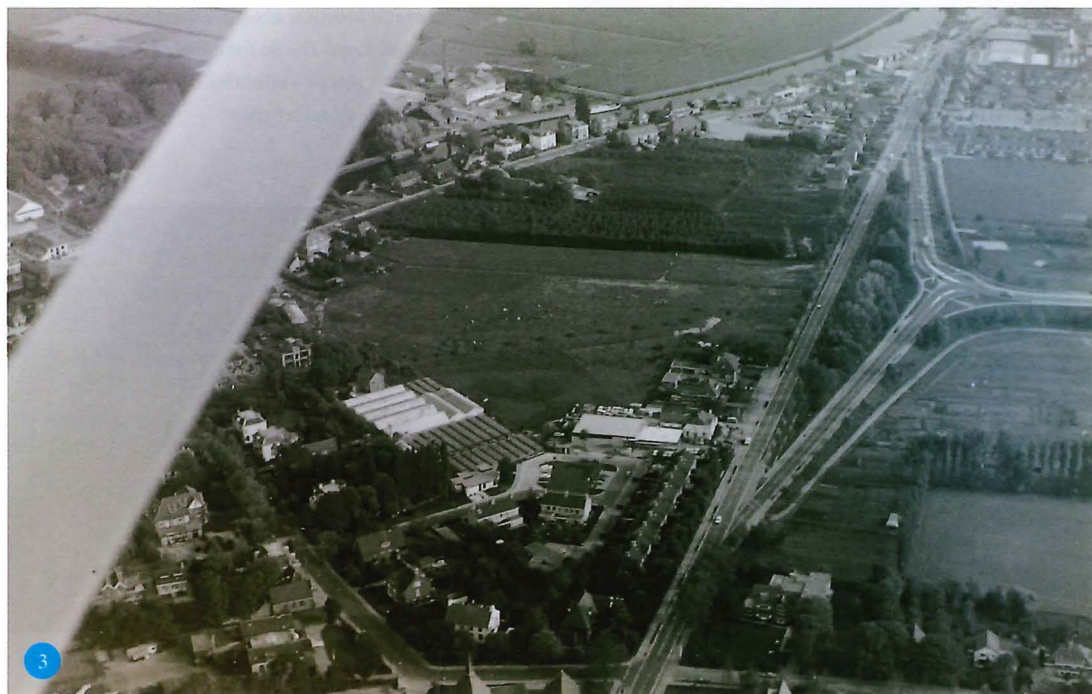
ook een uitrit gekomen voor de toen nieuw gebouwde pastorie van de Nederlandse Hervormde kerk, waar sinds kort de nieuw benoemde predikant ds. Gert-Jan Codée woont met zijn gezin.

Bouwcertificaat

'In de raadszaal van Goudestein reikte burgemeester Q. Waverijn samen met de voorzitter van de Stichting Garantie-instituut Woningbouw de heer J.A. Berger

Een stukje van de schuur en de bloemenkas van kwekerij Van Vredendaal met linksachter woningen in de Rogier van Otterloolaan aan de kant van de Straatweg en garage De Zwaan

Luchtopnamen van Jan J. van Dijk. De kassen van kwekerij Van Vredendaal met daarachter de boerderij en boomgaard van veehouder Floor in de Binnenweg

(oud-burgemeester van Groningen en Tweede Kamer- en Statenlid) een garantie bouwcertificaat uit aan Karel en Gerrie Winkelaar. Zij verhuisden vanuit Bloemstede naar de Componistenbuurt in de Mozartlaan', lezen we in de V.A.R. van 3 maart 1977. Het gaat hier om de

bouw van 24 premiekoopwoningen en 44 koopwoningen, die gebouwd zijn door de aannemerscombinatie POL (Plomp, Van Oostrum en Van Laar) een Maarsse bouwcombinatie. ●

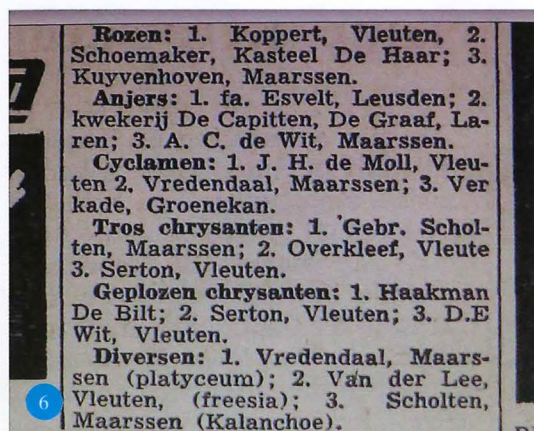
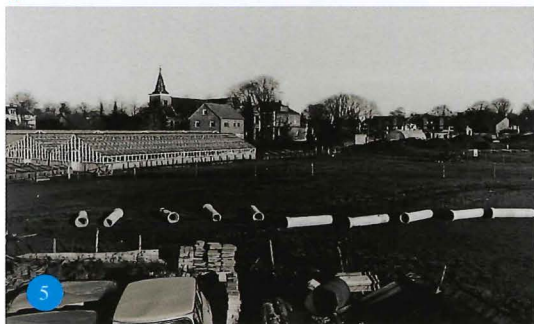

Vanaf het Bachplein de bloemkassen met een hek, wat later Verdilaan is gaan heten

◀ Midden in het weiland van veehouder Floor zijn paaltjes gezet omdat er pas later een koopovereenkomst met Van Vredendaal is getekend. Op de foto huize Vechtenstein en de schoorsteenpijp van de Vetfabriek of wel de 'Olieraffinaderij Zuilen' op de achtergrond

Rioleringsbuizen liggen al klaar in het weiland voor de toekomstige bouw van de Componistenbuurt

In het Utrechts Nieuwsblad van 26 oktober 1962 lezen we dat Handelskwekerij Van Vredendaal prijzen behaalde voor zijn gekweekte cyclamen op de veiling in Vleuten, waar meerdere Maarssense kwekers in de prijzen vielen

Rouwboarden in de Hervormde kerk van Maarssen

Deel 11

Door: Rutger de Graaf

Dit houten epitaaf is ter herinnering aan **Constantia Maria Testas**, geboren 7 maart 1739 te Amsterdam, overleden 20 februari 1794 te Utrecht, bijgezet in de grafkelder te Maarssen, echtgenote van Mr. Andries Sybrand Abbema. Het rouwbord bestaat uit een vierkant deel aan de onderzijde, waarop een obeliskachtige trapezium. Het geheel is beschilderd als wit marmer met grijze aders en beoogt een nabootsing van een graftombe of epitaaf te zijn. De afmetingen zijn: totale hoogte 111 cm en de breedte is 50 cm. Op het obeliskachtig deel staat het wapen van de overledene afgebeeld. Een schaduwrand en geschilderd lint wekken de suggestie dat het wapen is opgehangen aan het "marmer". Op het rechthoekige deel staan, links en rechts in de hoeken, telkens twee kwartieren met de familienamen erboven, linksboven: TESTAS, rechtsboven: DEFAMARS, linksonder: DELBOSCH en rechtsonder: SOREAU.

In de rest van het veld van het rechthoekige deel is een inscriptie geschilderd:

TER GEDAGTENISSE
VAN
CONSTANTIA MARIA TESTAS
HUYSVROUWE VAN
MR ANDRIES SYBRAND ABBEMA
GEBOREN D 7 MAART
1739
OVERLEDEN D 20 FEBRU
1794.

1. **Constantia Maria Testas**, geboren 7 maart 1739 te Amsterdam, overleden 20 februari 1794 te Utrecht, begraven in de kerk van Maarssen, dochter van Jean Testas en Louisa Constantia de Famers, gehuwd 21 november 1766 te Vierschot met **Andries Sybrand Abbema**, geboren 19 februari 1736 te Rhenen, overleden

26 mei 1802 en begraven in de Grote kerk te 's-Gravenhage., zoon van Jan Frederik Abbema en Jacoba Matthia Smisseart.

2. **Jean Testas**, geboren 30 juli 1705 te Amsterdam, overleden 1 september 1763 te Amsterdam, zoon van Pierre Testas en Maria Delbosc, gehuwd 22 juni 1734 te Amsterdam met
3. **Louisa Constantia de Famers**, geboren 19 augustus 1713 te Amsterdam, overleden 26 juli 1781 te Utrecht, dochter van Nicolaas Philip de Famars en Constantia Soreau.
4. **Delbosc, Maria**, geboren 27 oktober 1680 te Bordeaux, overleden 29 mei 1727 te Amsterdam, gehuwd 24 november 1696 te Londen met **Pierre Testas**, geboren 29 april 1672 te Bordeaux, overleden 20 oktober 1752 te Sloten.
5. **Soreau, Constantia**, geboren 24 maart 1680 te Amsterdam, overleden 23 april 1716 te Amsterdam, dochter van Isaac Soreau en Louisa Eyghels, gehuwd 9 juni 1707 te Amsterdam met **Nicolaas Philip de Famars**, geboren 13 oktober 1681 te Lingen, overleden 31 oktober 1727 te Amsterdam. ●

De bouw van Maarssenbroek Deel 9

Door: Arie de Zwart

Kalendergegevens, 40 jaar later

1. Op 17 januari 1975 vond in Bloemstede de officiële ingebruikneming plaats van de Frits de Zwerverschool. De openingshandeling werd verricht door burgemeester Waverijn en de emeritus-predikant ds. F. Slomp (zie afbeelding 1). Deze heeft onder de schuilnaam Frits de Zwerver een belangrijke bijdrage geleverd aan het verzet in de Tweede Wereldoorlog. Deze school (van de Vereniging voor Chr. Nationaal Schoolonderwijs) was de tweede gecombineerde kleuter-lagere school in Bloemstede. Ook de derde school gebouwd voor de Scholienstichting 'Pastoor Ariëns' werd korte tijd later in gebruik genomen.

2. Donderdag 23 januari 1975 werd het hoogste punt bereikt van de sportzaal in Bloemstede (zie afbeelding 2). Deze werd op 24 mei in gebruik genomen.

3. Met de ingebruikneming van een bibliobus op 26 februari 1975 ging een grote wens van Bloemstede en Boomstede in vervulling. De heer Zwaardemaker, voorzitter van de Stichting Openbare Bibliotheek Maarssen, ontving van de burgemeester het eerste van de duizend boeken, geschenken door de Struktongroep voor de bibliotheek van Maarssenbroek (zie afbeelding 3).

4. Een andere wens ging in vervulling met de openstelling van een portakabin, een verplaatsbaar postkantoor.

5. Vanaf half februari 1975 werden er op grote schaal werkzaamheden uitgevoerd voor de aanleg van een wijkpark bij Boomstede, rond de voormalige eendenkooi (zie afbeelding 4).

6. Half mei 1975 werd begonnen met de woningbouw in Duivenkamp. Dat waren de eerste woningen aan de andere kant van de Verbindingsweg (sinds 10 december 2014 de Burgemeester Waverijnweg). Een start werd gemaakt met de eerste 90 van de 527 woningen, de rest volgde in 1976.

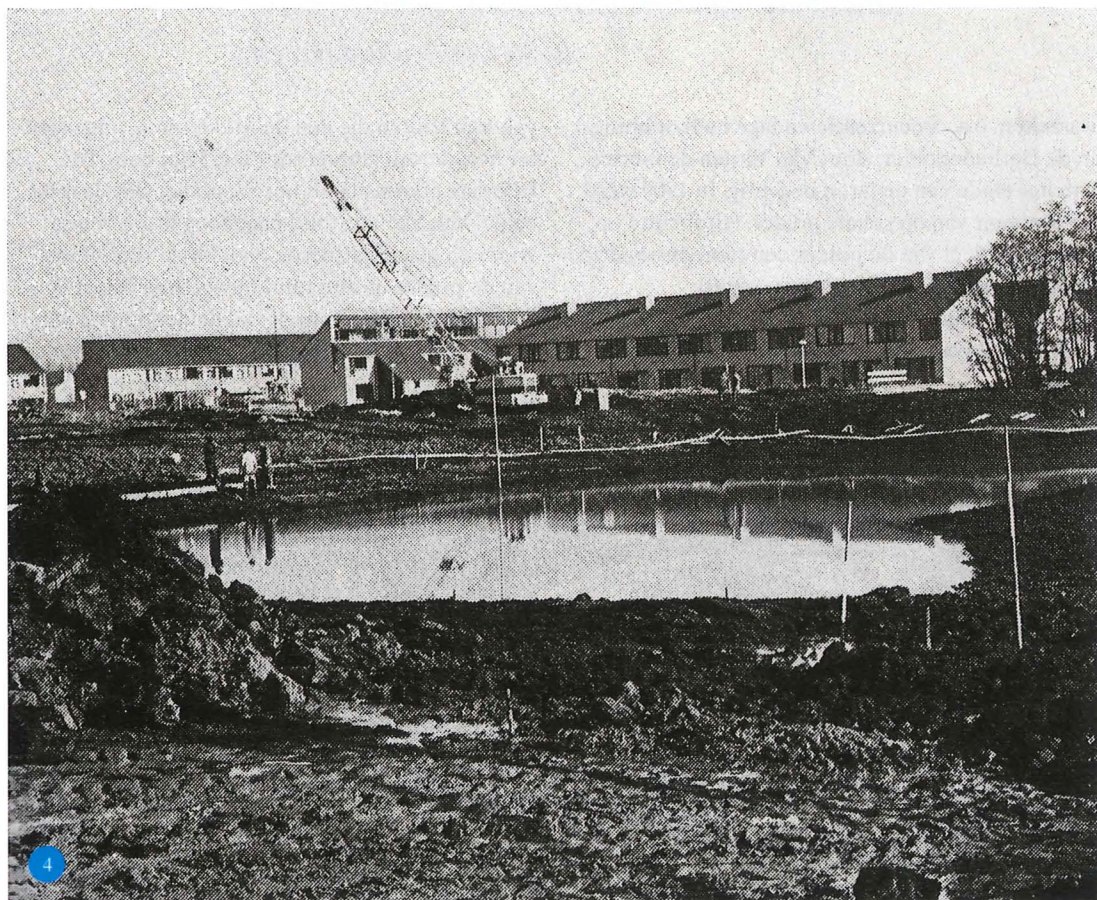
7. Spoedig volgde in 1975 ook het begin van de bouw in Fazantenkamp.

8. Alles bijeen ging het in de vier wijken Bloemstede, Boomstede, Duivenkamp en Fazantenkamp om een gigantische bouwactiviteit. In totaal zouden er 2331 woningen in aanbouw genomen worden. En dat alles terwijl de regering weigerde Maarssenbroek aan te wijzen als groeikern. De waardering voor het resultaat (tempo, activiteit, creativiteit) mag des te groter zijn. Een zeer belangrijk leider in dit geheel was burgemeester Waverijn. ●

Bron

Kijk op Maarssen 5^e jaargang, nummer 13.

Foto's van Jan J. van Dijk.

Door: Arie de Zwart

Aansluitend bij het artikel in dit periodiek 'De oorlogsjaren 1914-1918 in Maarssen' deze keer iets over de Bethunepolder in die periode. De voornaamste bron voor deze bijdrage vormen de twee artikelen die de heer E.J. Rinsma in ons periodiek wijdde aan de Kroniek van Nimmerdor in jaargang 3, nummer 2 en 3.

In 1890 liet de heer Anton August van Vloten de Maarsseveensche Stoomzuivelfabriek bouwen, waarvan hij directeur was. Door verschillende

korte groeiseizoenen, doordat tengevolge van het overvloedige koude kwelwater de grond in het voorjaar later warm werd, terwijl in een nat najaar de groei weer te vroeg uit de grond was.²⁾

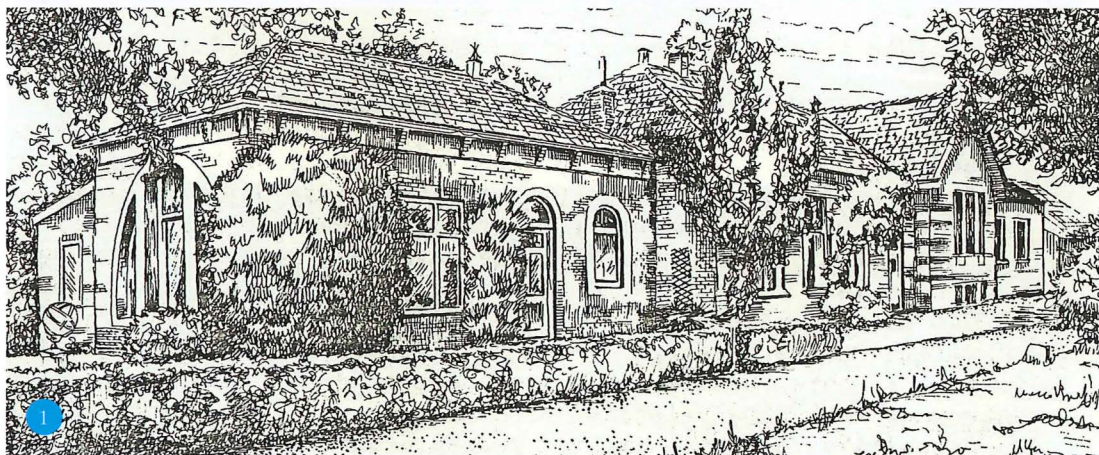
Van Vloten deed zijn uiterste best om de polder zo goed mogelijk te exploiteren. Daartoe verpachtte hij vele percelen en perceeltjes. Zo ook aan kweker G. Scholten van de Zandweg in Maarssen van 1912 tot 1919. Het ging in dit geval om een stukje grond van 40 are. Er werden daar proeven genomen met rozen, sering, hulst en bomen. Zoon H. Scholten vertelde later: "Ik kwam als jongen al veel op de zogenaamde Westlandse tuin

*Voor verschillende tbc-patiënten heeft hij houten :
draaibare lighuisjes laten zetten, opdat zij frisse :
lucht konden inademen :*

oorzaken, o.a. concurrentie en lage melkopbrengst in de Bethunepolder, sloot Van Vloten de fabriek aan het einde van de jaren negentig. In 1900 werd hij eigenaar van de gehele polder. Hij stichtte op een hoger deel van de polder een tuinbouwbedrijf. De voormalige fabriek werd woonhuis (zie afbeelding 1).¹⁾

Een nadeel voor een dergelijk bedrijf was het

van Van Vloten die aan de Middenweg, ongeveer ter hoogte van Nimmerdor lag. Mijn oom, P.C. Elferich, afkomstig uit het Westland, was daar de baas." Van Vloten stond nagenoeg in z'n eentje voor een gecompliceerde taak bij de exploitatie van de polder en zijn tuinbouwbedrijf. Naast de landbouwkundige kanten van de ontginning van het gebied, de bemaling, de tuinbouw, waren er

Nimmerdor. Prent van de hand van G.J. Pouw

economische en sociale aspecten. De zwaarder wordende omstandigheden in het oorlogvoerende Europa werkten, hoe hard hij zich ook inspande, zeer in zijn nadeel.

Hij was een intelligent, welmenend en sociaal voelend mens (zie afbeelding 2). “Vader was zeer deskundig”, aldus mej. Van Vloten, “en hij had hart voor zijn werk. Elke morgen was hij om zes uur present, het tijdstip waarop de mensen kwamen die in de moestuin werkten. Maar had ook hart voor de boeren die hem als vraagbaak voor hun moeilijkheden beschouwden. Hij praatte soms urenlang met ze; ook wel bij ons thuis”.

Hij trok zich ook het lot aan van de zieken en bezocht regelmatig de tbc-patiënten. Voor verschillende patiënten heeft hij houten draaibare lighuisjes laten zetten, opdat zij steeds frisse lucht konden inademen.

Maar na toch al niet te glorierijke jaren pakten zich, als gevolg van de oorlogssituatie in Europa, donkere wolken boven Nimmerdor samen. Even dreigde de oorlog zelfs een ramp voor de polder te worden. Door de ligging in de Nieuwe Hollandse Waterlinie zou de polder geïndeerd kunnen worden. Toen er dan ook kort na het begin van de mobilisatie militairen bezig waren met graafwerk aan de Machinekade, volgde een uittocht van een deel van de inwoners. De heer Van Vloten stuurde een telegram aan de Linie Commandant met de inhoud: “L.C. oproer boeren dreigt”.

Het graven werd gestaakt en de vluchtelingen keerden naar de polder terug. Het zou echter ook kunnen zijn dat hier sprake was van een misverstand. Door de staat van beleg deden de militairen geen mededelingen over hun bedoelingen. In het artikel ‘De oorlogsjaren 1914-1918 in Maarssen’ in dit periodiek is te lezen dat ter hoogte van het gemaal een batterij voor de artillerie werd aangelegd, waarbij grondwerkzaamheden werden verricht. Zonder het te kunnen bewijzen, zou het zo maar kunnen zijn dat dit laatste tot de paniek leidde.

In 1916 zag Van Vloten zich genoodzaakt boerderijen te verkopen. De grondprijzen varieerden van f 250,- tot f 1000,- per hectare. In de latere oorlogsjaren ging het verder bergafwaarts met de exploitatie van de polder. De toenemende lasten

Anton August van Vloten

bleven zwaar op Nimmerdor drukken.³⁾ Bovendien ging Van Vloten sukkelen met zijn gezondheid. Heel moeizaam bereikte zijn onderneming het einde van de oorlog, 11 november 1918.

Nawoord

Anderhalf jaar later overleed de welmenende heer Anton August van Vloten. In 1921 werd het faillissement van Nimmerdor uitgesproken.

Noten

1. De kinderen Van Vloten noemden dit huis Nimmerdor vanwege het constant aanwezige kwelwater
2. Kwel ook wel bron of wel. Het grondwater vanaf de Utrechtse Heuvelrug komt in de laaggelegen Bethunepolder in grote hoeveelheid bovengronds.
3. Het stoomgemaal aan de Machinekade zorgde voor de afwatering voornamelijk op kosten van eigenaar Van Vloten. Toen rond 1916 de steenkool zeer duur en schaars begon te worden, moest van overheidswege op elektrische bemaling worden overgeschakeld. En dat vroeg om een grote investering t.b.v. o.a. de aanleg van een leiding vanaf de centrale van Wolff aan de Zandweg, de aankoop van elektromotoren en de kosten van ombouw.

Door: Hans Sagel

Boerderij Zwanenburg

De kwaliteit van deze foto van de boerderij 'Zwanenburg' op de hoek van de Klokjeslaan en de Driehoekslaan, die via mevrouw Nel Huussen-Versteeg sinds 2007 in het bezit van de Historische Kring Maarssen is gekomen, laat veel te wensen over. Vlekken, lichte plekken en onscherp te bederven het beeld grondig. Hierdoor is het moeilijk goed kennis te nemen van wat we hier zien. Maar dat het de boerderij 'Zwanenburg' (Klokjeslaan 47 in Maarssen) betreft, is na vergroting van het beeld op het computerscherm, met veel moeite te zien op de hekpalen. Op de linkerpaal staat: 'ZWANE' of 'SWANE' en op de rechterpaal 'BURG'. Wat jammer genoeg niet op de foto staat, is het jaartal waarin de foto gemaakt werd. Eventuele gegevens over de maker en de naam van de geportretteerde dame met het zwarte hondje op de oprit ontbreken eveneens. Gegevens die we toch wel erg graag

zouden weten om bij deze afbeelding te noteren. Afgaande op de kleding die de dame draagt (lange rok en een boezelaar?) en meer recente foto's van het pand in het Maarssense boerderijenboek van Henk Blaauw (zo weten we dat al in 1938 met grote letters de naam 'Zwanenburg' op de voorgevel stond geschilderd) is hij mogelijk gemaakt omstreeks het jaar 1915. In dat geval zou het een foto van boerin Alida Versteeg-van Eck (1887-1975) kunnen zijn. Maar mocht de foto eerder zijn

: *Dat alles, vlug, veilig en voordelig*
: *voor de somma van 2½ cent!*

gemaakt, wat zeker mogelijk is, dan verandert er in ieder geval met de naam van de dame niet zo heel veel, want ook toen woonde de familie Versteeg al decennialang op deze boerderij. Sinds 2010 is dat helaas niet meer het geval en vervalt, nu ook de laatste gebruiker van de opstallen met zijn fruitbe-

BRIEFKAART

(CARTE POSTALE)

Algemeene Postvereeniging (Union postale universelle)

Zijde voor het adres bestemd. (Côté réservé à l'adresse.)

AAN

Heer C. Versteeg
"Zwanenburg" Lanen
Maarssen

2

drijf is vertrokken de eens zo mooie boerderij tot een ruïne. Naar verluidt zou de huidige eigenaar de boerderij en de overige opstallen willen slopen om ter plaatse een aantal woningen te kunnen bouwen. Erg jammer, want zo zou wederom een uniek stukje van het oude Maarssen, eigenlijk Maarsseveen, verloren gaan. Dat deze boerderij 'Zwanenburg' begin 1900 in Maarssen en Maarsseveen voor iedereen een bekend gegeven was, mag blijken uit de onderstaande adreszijde van een ansichtkaart uit mijn persoonlijke Amsterdam-verzameling.

Deze kaart, met een panorama van de Haarlemmerpoort, is op 8 november 1905 uit Amsterdam verzonden en de volgende dag op het postkantoor Maarssen voorzien van het ontvangststempel en is vervolgens bij den Heer C. Versteeg, 'Zwanenburg', Lanen, in Maarssen bezorgd. Dat alles, vlug, veilig en voordelig voor de somma van 2½ cent! In die tijd was het gebruikelijk om op de voorzijde van de kaart een paar woordjes te krabbelen. Dat is ook bij dit poststuk het geval. Voor de nieuwsgierigen onder de lezers er staat op: "8 nov. 05,

Hartelijke groet aan allen ook aan de tegenover gelegen villa. Ook de groeten aan Ernst! Mien en Louis".

In 2000, toen het Maarssense gemeentebestuur het bestuur van de Historische Kring Maarssen raadpleegde m.b.t. de straatnamen in de nieuwe wijk 'Zogwetering', werd o.a. dit geschreven adres gebruikt om te bepleiten de wegen daar, deels aangelegd op het voormalig land van de boerderij 'Zwanenburg', in ieder geval *laan* te noemen. Bijvoorbeeld de Suyderhoflaan en de Doornhoecklaan. Voor de eventuele nieuwbouw op het terrein van de boerderij zou dus Zwanenburglaan erg passend zijn, hoewel dat wel heel erg lijkt op Zwanenburgbaan. En daar hebben we er, zoals bekend, elders in het land al een van. Kan de boerderij maar niet beter gewoon blijven staan?

Hebt u op- of aanmerkingen naar aanleiding van deze rubriek of misschien zelf een voor publicatie geschikte foto, dan wordt u vriendelijk verzocht dit schriftelijk of telefonisch door te geven aan: J.H. Sagel, Van Lingelaan 85, 3602 PB Maarssen, tel: 561457, e-mail: J.H.Sagel@kpnplanet.nl

Inhoudsopgave 2014

Periodiek van Historische Kring Maarssen 41e jaargang 2014

Auteurs:

Bemmel van, Hans

Zie: Zwart de, Arie i.s.m. Bemmel van, Hans

Bloemendaal, Cees

De Kaatsbaan

- deel 22
- deel 23
- deel 24
- deel 25

periodiek 1, blz. 6
periodiek 2, blz. 52
periodiek 3, blz. 84
periodiek 4, blz. 114

Dijk van, Jan J.

Uit het fotoarchief van Jan J. van Dijk

- deel 12
- deel 13
- deel 14

periodiek 1, blz. 18
periodiek 2, blz. 62
periodiek 3, blz. 92

Graaf de, Rutger

Rouwborden in de hervormde kerk
van Maarssen

- deel 7
- deel 8
- deel 9
- deel 10

periodiek 1, blz. 15
periodiek 2, blz. 55
periodiek 3, blz. 97
periodiek 4, blz. 135

Kuiper, Astrid

Melkhandel Van den Akker
Start Gezondheidscentrum Maarssenbroek

periodiek 2, blz. 60
periodiek 4, blz. 123

Sagel, Hans

Uit de oude schoenendoos

- deel 57
- deel 58
- deel 59
- deel 60

periodiek 1, blz. 30
periodiek 2, blz. 66
periodiek 3, blz. 103
periodiek 4, blz. 143
periodiek 1, blz. 8

Waterjagt

Simonis, Jan

De oprichting van een 'graanmaalterij'

Simonis, Jan i.s.m.
Zwart de, Arie
127

De bouw van de 'graanmaalterij'
Van koperslagerij tot eerste warenhuis
van Maarssen, de periode 1884 - 1902

- deel 1
- deel 2
- deel 1

periodiek 3, blz. 78
periodiek 4, blz. 116
periodiek 4, blz.

Timmer, Arie

Het teruggevonden fietsje van de LTF

periodiek 2, blz. 50

Zwart de, Arie

De bouw van Maarssenbroek

- deel 5
- deel 6
- deel 7
- deel 8

periodiek 1, blz. 12
periodiek 2, blz. 57
periodiek 3, blz. 86
periodiek 4, blz. 132

Iets over de situatie in Nederland en Europa
rond 1655

periodiek 1, blz. 21

Maarssen rond 1655

periodiek 1, blz. 22

Een groot verlies voor Maarssen, 75 jaar geleden

periodiek 2, blz. 42

De Accumulatorenfabriek 'Maarssen'

periodiek 2, blz. 46

Zware storm in 1935

periodiek 2, blz. 68

Rectificatie

periodiek 3, blz. 77

Belgische vluchtelingen in de 1^e Wereldoorlog

periodiek 3, blz. 99

In en om Tienhoven

- deel 6

periodiek 3, blz. 101

In en om Tienhoven

- deel 7

periodiek 4, blz. 138

Een 'Kroon' voor Wolff

periodiek 4, blz. 139

Eind 1954 groot verlies voor 'West Hill'

periodiek 4, blz. 141

Zie: Simonis, Jan i.s.m. Zwart de, Arie

Willem van Leusden, 40 jaar geleden overleden

periodiek 3, blz. 89

Zwart de, Arie

Zwart de, Arie i.s.m.
Bemmel van, Hans

Varia

Kringnieuws

periodiek 1, blz. 4
periodiek 2, blz. 40
periodiek 3, blz. 76
periodiek 4, blz. 113
periodiek 1, blz. 32
periodiek 2, blz. 54

Inhoudsopgave 2013

Archeologische expositie 'Vondsten uit de Vecht'

In memoriam

Cornelis Willem Pieter (Cees) Bloemendaal

periodiek 4, blz. 112

het oude regthuys
eetcafé • feestcafé • catering
laan van niftarlake 101 • 3612bp • tienhoven
telefoon 0346 - 28 13 82 • website hetolderegthuys.nl

TOPKLASSE

SIERO SCHILDERS
Nassastraat 71 Maarssen Tel. 562310

PYGMALION BEELDENDE KUNST

Galerie & Kunsthandel

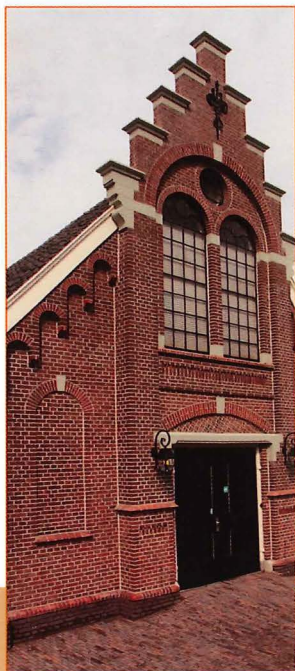
Schilderkunst, grafiek, beeldhouwkunst 1850-1950

Schilders o.a. Nic.Bastert, W. van Leusden,
W.Witsen, Is. Israëls, H.J.Haverman, J.Toorop,
P.J.Lutgers, M.Bauer, Th. van Hoytema, e.v.a.
Beeldhouwers o.a. Van Pallandt, d'Hont, Wezelaar
Open: tijdens tentoonstellingen vrij. t/m zo.
13 tot 17 uur & op afspraak

Langegracht 44 - 3601 AJ Maarssen Tel: 0346-556736

www.pygmalion-art.com

Wij lopen met u mee, in alle rust en vol aandacht.

De emoties zijn vaak zo overweldigend, het verdriet zo groot. Juist dan is het fijn als er iemand met u meeloopt, iemand die samen met u de tijd neemt om vorm aan het afscheid te geven. Wij luisteren naar u, helpen u en steunen u als het allemaal even te veel wordt.

Iedere stap die wij zetten, zetten we samen met u, in alle rust en vol aandacht. Zo ontstaat een persoonlijke uitvaart; een afscheid dat op een zachte manier deel gaat uitmaken van uw dierbare herinneringen. Een afscheid waarover u later kunt zeggen dat het goed was, omdat ieder detail zo precies aansloot bij uw wensen.

Op onze website vindt u meer informatie over onze manier van werken. Wilt u liever een persoonlijk gesprek? Bel ons dan voor een afspraak.

Snijders Uitvaartonderneming b.v.
telefoon: 0346 – 580132 (dag en nacht bereikbaar)

UITVAARTONDERNEMING SNIJDERS B.V.

Rouwcentrum en kantoor:
Kerkweg 14, 3603 CM Maarsse,
telefoon: 0346 - 580 272
fax: 0346 - 580 250
info@snijdersuitvaart.nl

Lid van REQUIEM UITVAARTZORG

Sterk door Service!

Nassastraat 14
3601 BG Maarsse
0346 - 58 50 30
ritter@era.nl
www.eraritter.nl

f erarittermakelaardij
@ERA_Ritter

Meer informatie: www.eraritter.nl

• aankoop • verkoop • verhuur • taxaties • hypotheek